

Han bliver totalt splattet

Video #7

Tema

Grænser i (digitale) fællesskaber

Formål

Formålet med denne video og tilhørende øvelse er at få eleverne til at reflektere over egne grænser i fællesskaber, og hvorfor det kan være svært at sige fra over for flertallet, når man samtidig ønsker at være en del af fællesskabet.

Faglig introduktion til temaet

Mange unge deltager i forskellige online fællesskaber. Det kan fx være mindre fællesskaber med nogle, de kender, fra fysiske fællesskaber. Det kan være større fællesskaber med fremmede, hvor man samles om en fælles interesse. Eller fællesskaber omkring én person, såsom en influencer eller streamer.

Når man er en del af fællesskab, kan det nogle gange være svært at sige fra over for flertallet, da vi som mennesker ofte læner os op ad flertallets holdninger og adfærd. Når man oveni er på afstand af hinanden, hvor det kan være udfordrende at aflæse hinandens usagte reaktioner og holdninger, da man ikke kan bruge hinandens kropssprog, mimik mv., kan det være endnu sværere. Det kan føre til, at man overtager eller følger flertallets holdninger og adfærd, selvom det går over ens egne grænser og moral.

Tidsramme, udstyr og forberedelse til øvelsen

- Videoen med tilhørende øvelse og spørgsmål tager cirka én lektion.
- En projektor eller et smartboard til at vise videoen.
- Læs gerne øvelsen til videoen godt igennem på forhånd, da det er vigtigt at følge alle led i øvelsen, for at den giver mening for eleverne.

Fremgangsmåde og øvelse

Fortæl eleverne, at det i dag skal handle om egne grænser i (digitale) fællesskaber, og om hvorfor det nogle gange kan være svært at sige fra over for det, der sker i fællesskabet.

Start med at se videoen
(2:24 minutter)

Beskrivelse af videoen

Videoen handler om Mathias, der chatter med sine venner i en gruppe på det sociale medie Discord. I chatten deler de billeder og videoer og prøver hinandens grænser af med forskellige jokes. På et tidspunkt deler en af vennerne en video, som man på overskriften kan se handler om en mand, der bliver kørt ned af en bus. Videoen er tilsyneladende meget voldsom. Da Mathias har set videoen, begynder han at ryste og skriver, at han har fået det dårligt af at se den.

Men han sender ikke beskeden, som han har skrevet, da han kan se, at de andre laver sjov med videoen og roser vennen for at have delt den, Mathias vælger i stedet at følge de andre og skrive, at videoen er fed, og han spørger om vennen har flere.

Lav en kort opsamling med eleverne, når I har set videoen. Start med at snakke om, hvad videoen handler om, så alle er med på, hvad de har set.

Øvelse

Lemmingeffekten

Varighed: 15-20 min

Øvelsen består af et socialt eksperiment, hvor I skal teste, hvordan eleverne lader sig påvirke af det, som andre i gruppen gør. I forlængelse af øvelsen skal eleverne diskutere, hvorfor det er svært at gøre det modsatte af flertallet, og hvorfor vi er modtagelige over for og bliver påvirket af andre menneskers adfærd. Øvelsen har altså til formål at påvise en lemmingeffekt, men vær opmærksom på, at du ikke afslører noget om dette inden øvelsen går i gang, da det vil ødelægge eksperimentet.

- **Inden øvelsen:**
Klassen skal deles i to hold, hvor den ene halvdel bliver i klassen, mens den anden halvdel sendes uden for døren, indtil de får besked på at komme ind igen. **Ingen elever må tale sammen undervejs i øvelsen.** Det gælder også dem, der står uden for døren.
- **Under øvelsen:**
Når den første halvdel har forladt klassen, skal du fortælle de tilbageværende elever, hvad øvelsen går ud på. I skal lave et eksperiment, hvor dem udenfor klassen er testpersoner. I øvelsen skal de elever, der er tilbage i klassen, sidde på deres plads (I kan med fordel rykke et antal stole frem i klasselokalet), mens du en gang imellem giver eleverne et tydeligt tegn (det kan for eksempel være at banke to gange i bordet, ringe med en klokke eller at sætte en streg på tavlen, men det skal være det samme hver gang), som de skal reagere på.

Når du laver tegnet, skal eleverne rejse sig op i et eller to sekunder, inden de sætter sig ned igen. Lav tegnet nogle gange, så du er sikker på, at alle er med og følger instruksen.

Når alle elever har forstået, hvad det går ud på, skal en af eleverne gå uden for døren og bede en anden gå ind. Husk eleven skal være helt stille, og ikke fortælle noget om, hvad der sker i klassen. Når den nye elev har sat sig på den ledige stol, gentager du signalet. Det vil nu vise sig, om eleven, der ikke ved, hvad signalet betyder, følger resten af flokken og rejser sig op og sætter sig ned igen. Gør det gerne to til tre gange med en lille pause imellem.

Herefter går endnu en elev ud og skifter med en ny elev uden for døren. Den nye elev sætter sig, du gentager signalet, osv. Dette mønster gentages, indtil alle de elever, der begyndte i klassen, er uden for døren og dem, der stod uden for døren, er kommet ind i klasselokalet. Herefter afsluttes eksperimentet.

Hvis eksperimentet går som ventet, vil de fleste (måske alle) elever kopiere det gruppen i klasselokalet gør, fordi de blot vil følge adfærden hos de andre. Det kan også være, at enkelte elever vælger at blive siddende på stolen uden at rejse sig.

- **Afslutning:**

Når øvelsen er færdig, laver I en fælles opsamling, hvor I taler om øvelsen og eksperimentets resultater. Husk, at de elever, der startede i klassen og blev sendt først ud for at skifte, ikke har set, hvordan eksperimentet har udviklet sig.

Start med at spørge de elever, der startede uden for døren, hvad de tænker om det, de har været igennem:

- Hvorfor rejste de sig op og satte sig ned, selvom de ikke havde fået at vide, hvad de skulle, eller hvad tegnet betød?
- Overvejede nogle af dem at blive siddende?
- Hvad ville der være sket, hvis de var blevet siddende?
- Hvad viser eksperimentet?

Refleksion over øvelsen

Efter øvelsen kan I vende tilbage til videoen og koblingen med øvelsen. I kan vælge at se videoen igen eller kigge på de vedlagte screenshots fra samtalen.

- Hvorfor tror I, at den unge mand i videoen ikke sendte den første besked, han skrev?
- Hvad tror I, der ville ske, hvis han havde sendt det første svar, han skrev til videoen?
- I eksperimentet var den usagte eller "hemmelige" regel, at man skulle rejse sig op og sætte sig ned hver gang, underviseren gav et signal. Var der også nogle usagte regler på Discord for at være med i gruppen? Skulle man for eksempel grine af alt, eller ville det være okay at sige fra, hvis der var noget, man ikke kunne lide?
- Hvad ville I gøre, hvis nogen delte noget, som I ikke synes var i orden?

Afrunding på timen

Rund undervisningen af med at samle op på det, I er kommet frem til. Hvis det er relevant for klassen, kan man på et senere tidspunkt tale om, hvad et godt fællesskab er og måske lave nogle fællesskabsregler for klassen, enten for det fysisk fællesskab eller fællesskabet på sociale medier. En regel kunne for eksempel lyde, at der skal være plads til at sige fra, hvis der er noget, man ikke vil være med til, eller at det er vigtigt at være ærlig.